

HAURRAK ETA NERABEAK BABESTEKO PROTOKOLOA

PROTOCOLO DE PROTECCIÓN DE LA INFANCIA Y ADOLESCENCIA

ERAKUNDEAREN IZENA
NOMBRE DE LA ENTIDAD

DATA
FECHA

SINADURA
FIRMA

Erakundearen arduraduna
Responsable de la entidad

SARRERA

Erakundearen izena

Nombre de la entidad

Erakundearen deskribapena (misioa, bisioa, helburua, baloreak...)

Descripción de la entidad (misión, visión, objetivo, valores...)

Izenburua Título		
Onarpen-data Fecha de aprobación		
Onespen-organoa Órgano de aprobación		
Indarraldia Vigencia		
Helburuak Objetivos		
Babes-arloan erakundearen arduraduna Persona responsable en protección de la entidad		
Irismena Alcance		
Erlazionatutako dokumentuak Documentos relacionados		
Komunikazioa Comunicación		

KONPROMISOA

Haurrak eta nerabeak babestea kirol-erakundeen betebeharra da.

Euskadiko Kanoa Federakuntza n uste dugu funtsezko
(erakundearen izena nombre de la entidad)
erronka dela, eta gure eguneroko lanean ikusarazi eta aurre egin behar diogula.

Kontuan hartuta eguneroko lanean gatazkak eta indarkeria-egoerak sor daitezkeela:

- Gure jardueretan parte hartzen duten haur guztien ongizatea bermatzen saiatu nahi dugu.
- Gure ustez, garapen fisiko, emozional eta psikologiko osasungarri eta segurua izan behar dute.
- Profesionalen, boluntarioen, familien, haur eta nerabeen eta abarren tratu onean sinesten dugu, haurren harremanen funtsezko elementu gisa.

Erakunde gisa arlo horretan dugun konpromisoa oso argia da, eta babes-protokolo bat eraikitzean gauzatzen da. Protokolo honen edukiak gure erakundeko haurren babesaren arloko alderdi garrantzitsu guztiak markatuko ditu.

Kirol-jarduera inguratzen duten pertsona guztiek politika hori ezagutu, zabaldu eta errespetatzearen aldeko apustua egiten dugu.

Gure erakundearen haurrak eta nerabeak babesteko protokoloa printzipio hauetan oinarritzen da:

- Haur eta nerabeen ongizatea.
- Haurren eta nerabeen eskubideak errespetatzea.
- Haurren interes gorena, legezko araudiak betetzea.
- Haurren eta gazteen parte-hartzea.

DEFINIZIOAK

Euskadiko Kanoe Federakuntza (erakundearen izena nombre de la entidad) ri dagokionez, garrantzitsua da kirol-jarduera inguratzen duten pertsona guztiek (teknikariak, boluntarioak, adingabeak, familiak, etab.) jakitea zer esan nahi dugun indarkeriari, adingabeei, tratu onari eta abarri buruz ari garenean. Horregatik, Euskadiko Kanoe Federakuntza (erakundearen izena nombre de la entidad) k definizio hauek ditu berezkozat.

INDARKERIA

Haur eta Nerabeenganako Indarkeriaren aurkako Euskal Estrategian ezarritakoaren arabera (15. or.), hauraren aurkako indarkeria desberdintasun-harremanetan botere-abusuaren ondoriozko giza eskubideen urraketatzat hartzen da, eta kalte fisiko eta intentzionalaren modu esplizituenak ez ezik, kalte ez-fisikoak eta/edo intentzionalak ez direnak ere barne hartzen ditu.

LOPIVIk honela definitzen du giza eskubideen urraketa hori: adingabeei beren eskubideak eta ongizatea kentzen dizkien ekintza, ez-egite edo tratu arduragabe oro, baldin eta haien garapen fisiko, psikiko edo sozial ordenatua mehatxatzen edo oztopatzen badu, edozein dela ere egiteko modua eta bitartekoa, informazioaren eta komunikazioaren teknologien bidez egindakoa barne, bereziki indarkeria digitala.

Eta gaineratzen du: nolana ere, indarkeriatzat hartuko dira tratu txar fisiko, psikologiko edo emozionalak, zigor fisiko, umiliagarri edo iraingarriak, arduragabekeria edo tratu arduragabea, mehatxuak, irainak eta kalumniak, esplotazioa, sexu-indarkeria, ustelkeria, haur-pornografia, prostituzioa, eskola-jazarpena, sexu-jazarpena, ziberjazarpena, genero-indarkeria, genitalen mutilazioa, gizakien salerosketa eta abar barne.

INDARKERIAREN EREMUAK

1. taula. Indarkeria-eremuen sailkapena eta kirolarekin lotutako horien adibideak (geuk egina)

KIROLAREKIN LOTUTAKO INDARKERIA-EREMUEN SAILKAPENA		KIROLAREKIN LOTUTAKO INDARKERIAREN ADIBIDEA
Norberak eragindako indarkeria		Suizidioa
		Saiakera eta ideazio suizidak
		Autolesioak
		Elikadura-nahasmenduak
		Autoinposatutako gain entrenamendua
		...
Pertsonen arteko indarkeria (CASES)	Zabarkeria	Laguntza egokirik eza
		Mediku-zaintzarik eza
		Gainbegiratze falta
		Ekipamendu egokirik ez izatea
		Ikasketak uztera behartua izatea
		Egoera ez-seguruetan entrenatzera eta lehiatzera behartua izatea
	...	
	Indarkeria psikologikoa	Umiliazioak
		Itxurari buruzko kritikak
		Baztertua
		Ahaleginak ez dira goraiatzen
		Mehatxuak, hitzeko abusuak
		Kirolariari dagokiona baino maila altuagoan jardutera behartzea
	...	
	Indarkeria fisikoa	Ariketa behartua zigor gisa
		Derrigorrezko sarrera-errituak
		Kirol osagarriak hartzera behartu
		Entrenatu edo lehiatzea lesionatuta egonda edo egoera horri ez dagokion intentsitatean
		Eraso fisikoa
		...
	Sexu-indarkeria kontakturik gabe	Sexu-iruzkinak
		Sexu-begiradak
		Irudi sexualak indarrez ikustea
		Irudi sexualak nahitaez ekoiztea
Irudi sexualak partekatzea		
Derrigortuta erantztea		
Exhibizionismoa, aurrez aurre edo online		
Hastapeneko sexu-jolasak/erritualak (kontakturik gabe)		
...		
Sexu-indarkeria kontaktuarekin	Musu behartua	
	Sexu-ukitze behartua	
	Kontaktu genital behartua	
	Ahozko sexu behartua	
	Sarpen behartua	
	Sexu-hastapeneko errituak, kontaktu behartuagatik	
	...	
Testuinguru-indarkeria (arazko-estrukturala)	Aurrekontu-banaketa desberdina (generoa, adina, berdintasuna-)	
	Haurrak babesteko araudirik ez izatea (modalitate arriskutsuak, Egokitu gabeak..)	
	Ez dago sentsibilizaziorako prestakuntza-kanpainarik	
	Prestakuntzarik eza haurrak babesteko gaietan	
	Instalazio desagokiak	
	Hasi-berriei egiten zaien errito/iseken kultura	
	Adingabeen profesionalizazioa (ezkutuko kontratuak) – Haurren lana	
	Adingabeen salerosketa	
	...	

INGURUNE SEGURUA ETA BABESLEA

Ingurune seguru eta babeslea **tratu psikologiko eta emozional oneko espazioa da, indarkeriarik, gehiegikeriarik edo esplotaziorik gabea, eta pertsonak giza eskubideen errespetuaren mende dituena**. Haur eta nerabeentzat ingurune segurua izango da pertsona helduen multzoak beti adingabeen interes gorena eta giza eskubideen errespetua zerbitzatzen dituen espazioa, Haurren Eskubideei buruzko Nazio Batuen 1989ko Konbentzioan jasota daudenak. Ingurune segurua eta babeslea, beraz, ezinbesteko baldintza da haur bakoitzak erabateko garapena lortu eta babestua izateko duen eskubidea bermatzeko.

ADINGABEAK ETA ESKUBIDE-SUBJEKTUAK

Estatuko ordenamendu juridikoan, Espainiako Konstituzioaren 12. artikulua arabera, Espainiarrak adinez nagusiak dira hemezortzi urterekin. Hala, adin-tarte zabal horri modu berezian heldu behar bazaio ere haurraren garapen-etapa bakoitzean, ez da ahaztu behar, termino soziojuridikoetan, batez ere haurraren eskubideei dagokienez, adingabetzat jotzeak esan nahi duela adingabe izate hutsagatik babes eta zaintza berezia jaso behar dutela, adingabe izateagatik, edozein garapen-etapatan. Alde horretatik, Haurren Eskubideei buruzko Nazio Batuen Konbentzioko 1. artikulua aipatu behar da, **haur gisa definitzen baitu 0 eta 18 urte bitarteko gizaki oro**, eta gogorarazi behar da, horren arabera, haurrak ez direla subjektu pasibo hutsak, baizik eta **eskubide osoko subjektuak**, horrek termino juridikoetan dakarren guztiarekin, bai bizitza publikoan, oro har, eta kirol-erakundeetan, zehazki, politikan parte hartzeari dagokionez ere.

Hala ere, adingabeek parte hartzen duten edozein ingurunetan, kirol-ingurunean barne, funtsezkoa da adingabeak beti eskubide osoko subjektutzat hartzea, eta adingabeen interes gorena gailendu behar da.

NAZIOARTEKO BABESAK ERREFERENTZIA-ESPARRU GISA:

Euskadiko Kanoe Federakuntza

(erakundearen izena nombre de la entidad)

ri dagokionez, **oso**

garrantzitsua da gure instalazioetan kirola egiten duten adingabeek kirol-ingurune segurua eta tratu onekoa izatea. Hori dela eta, nazioarteko erreferentziak hartzen ditugu erreferentziatzat, adingabeekin kirola zaintzari dagokionez; zehazki, zortzi dira:

1. **ARAUDI PROPIOA GARATZEA.** 18 urtetik beherakoentzako kirol-jarduerak eskaintzen dituen edo horien arduraduna den edozein erakunde babes-politika bat izan behar du. Asmoen adierazpen bat da, kirolean parte hartzen duten adingabeak edozein kaltetatik babesteko konpromisoa erakusten duena, eta prozedurak garatzeko esparrua ematen duena.
2. **DETEKZIO- EDO ZALANTZA-KASUETARAKO ERANTZUN-PROZEDURA BAT GARATZEA.** Prozedurek erakunde-politika ezartzeko behar diren prozesu operatiboak deskribatzen dituzte, eta urratsez urrats gida argia ematen dute egoera desberdinetan zer egin jakiteko. Rolak eta erantzukizunak eta komunikazio-ildoak argitzen dituzte. Edozein kexa edo kezka prozesatzen laguntzen duten eta indarkeriaren biktimei laguntzen dieten sistema eraginkorrak behar dira. Dauden sistemetan oinarritu behar da, eta sistema eta legeria nazional garrantzitsuei dagokienez duten zeregina ulertu behar du.
3. **AHOLKULARITZA ETA LAGUNTZA.** Erakundeak beharrezko ekintzak egin ditu funtsezko informazioa eta beharrezko laguntza emateko adingabearen babesaren arduradunei. Laguntza eta laguntza bila nora joan behar duten jakinarazten zaie haurrei.
4. **ADINGABEARENTZAKO ARRISKUA MINIMIZATZEA.** Adingabeentzako arriskuak ebaluatzeko eta minimizatzeo neurriak garatzea.
5. **JOKABIDE-GIDAK EGITEA.** Jokabide-kodeak, portaera-estandar onargarria zer den deskribatzeko eta egungo jardunbide onenak sustatzeko.
6. **ERAKARPENA, PRESTAKUNTZA ETA KOMUNIKAZIOA.** Pertsona egokiak atzematea,

babesaren inguruan beharrezkoak diren trebetasunak eta komunikazioa garatzeko eta mantentzeko aukerak sortuz.

7. **BESTE ERAKUNDE BATZUEKIKO LANKIDETZA.** Kirol elkartearekin batera elkarlanean jarduten duten beste erakundeekiko ere adingabeak babesteko neurriak hartzea eta ezartzea.
8. **MONITORIZAZIOA ETA EBALUAZIOA.** Betetze-maila eta eraginkortasuna etengabe monitorizatzea, kirol elkarteko talde garrantzitsu guztiak inplikatzuz.

BABESAREN ARDURADUNA

Haurren Babeserako Ordezkarria edo arduraduna (aurrerantzean, HBO) **funtsezko figura da** *Euskadiko Kanoe Federakuntza* (erakundearen izena nombre de la entidad) ren barruan, **ingurune segurua ziurtatzeko orduan.** Alde horretatik, nahiz eta erakundeek erantzun behar dieten LOPIVIaren 48. artikuluan ezarritako betebeharrak guztiei, Prebentzio Organoaren ardura izango da protokolo honen prozesua abiaraztea, dinamizatzea eta gidatzea. Hala, Prebentzio Zerbitzuak bete ditzakeen beste funtzio batzuen artean, honako hauek izango dira nahitaez:

- a) Administrazio publikoek kirolaren eta aisialdiaren esparruan hartzen dituzten aurreko artikuluan aipatzen diren jardura-protokoloak aplikatzea.
- b) Monitorizazio-sistema bat ezartzea, aurreko protokoloak betetzen direla bermatzeko, adingabeen babesari dagokionez.
- c) Erreferentia izatea, adingabeek beren kezkak adierazteko eta ezarritako protokoloak zabaltzeaz eta betetzeaz arduratzeko, bai eta dagozkion komunikazioak hasteko ere, haurren edo nerabeen aurkako indarkeria-egoera bat detektatu den kasuetan.
- d) Beharrezko neurriak hartzea kirola, jardura fisikoa, kultura eta aisialdia adin, arraza, desgaitasun, sexu-joera, sexu-identitate edo genero-adierazpenagatiko edo beste edozein inguruabar pertsonal edo sozialengatiko diskriminazio-egoera izan ez dadin, haurrekin eta nerabeekin beraiekin nahiz haien familia eta profesionalekin lan eginez irainak eta adierazpen iraingarriak eta diskriminatzaileak erabiltzeari uko egiteko.

- e) Haurrek eta nerabeek beren prestakuntzaren eta garapen integralaren alderdi guztietan aktiboki parte har dezaten sustatzea.
- f) Kirol-erakundeen eta gurasoen edo zaintza eginkizunak betetzen dituztenen arteko harremanak eta komunikazioa sustatzea eta indartzea.

Aipamen berezia merezi du HBOk detekzio goiztiarrean egiten duen dinamizazioari buruzko lanak, haurren aurkako indarkeria-egoera potentzialei buruzko begirada kritikoa sustatzean zentratuta. Galdera kritiko horien helburua da kirol-sistemako eragileak kontzientziatzea eta bereziki sentiberak izatea haurren biktimizazio-arrisku bereziko egoeren aurrean. 1. ERANSKINEAN, 3. TAULAN, prebentzio-lanak, detekzio goiztiarra eta kirol-sistemako eragile bakoitzarekin egin beharreko esku-hartzea jasotzen dira.

PRESTAKUNTZA-PLANA

Euskadiko Kanoe Federakuntza n, haurrak eta nerabeak babesteko konpromisoa hartzen dugu, eta horregatik, LOPIVIk dioen bezala, kirola egiten duten pertsona guztiek hasierako eta etengabeko prestakuntza behar dute, eta HBOren kasuan, prestakuntza zabalagoa eta espezifikagoa. Prestakuntza-plana urtero diseinatuko da, dagokion ekitaldian inplementatzeko.

LEHENENGO URRATSAK

Gure ustez, prebentzioa, babesa eta espazio seguruak sortzea hasierako prozesu jarraitua da urteetan zehar. Horregatik, Euskadiko Kanoe Federakuntza k konpromisoa hartzen du Legea betetzeko behar diren urratsak egiteko eta haur eta nerabeenganako indarkeriaren aurkako Euskal Estrategiaren premietara egokitzeko. Kirolaren esparruan LOPIVItik eratorritako eskakizun guztiak ezartzeko prozesuari ekiteko, jarraian, erakundearen izenean gauzatuko ditugun zereginen zerrenda aurkeztuko dugu. Zeregin horiek, urtero PGED logikaren arabera egin beharko lirakeen arren (plangintza, garapena, egiaztapena eta doikuntza), bereziki garrantzitsuak dira protokoloa ezartzeko hasierako etapetan:

- A. HBOren hautaketa
- B. Etengabeko prestakuntza haurren babesaren arloan
- C. Erakundearen Auto-Diagnostikoa egitea, LOPIVIk kirol-arloan ezartzen dituen eskakizunen betetze-mailari buruz (gure eremura egokitu litezkeen babesei

buruzko autoebaluaziorako hainbat tresna daude), bai eta kirol-jardunari lotutako arriskuen azterketa bat ere (kirol-jardueraren ingurune-instalazioak, materiala, entrenatzaileen prestakuntza, etab.), eta adingabeen egoerari buruzkoa (kalteberatasun-egoerak).¹

- D. Sexu-delituen ziurtagiri eguneratua eskatzea adingabeekin harreman zuzena duten pertsona guztiei.
- E. Urteko sentsibilizazio-, komunikazio- eta gaikuntza-plana diseinatzea eta ezartzea.
 - a. Haur eta nerabeak diren kirolariekin
 - b. Entrenatzaileekin
 - c. Senideekin edo legezko arduradunekin
 - d. Osasun-laguntzako langileekin (medikua, fisioterapeuta, psikologoa)
 - e. Zuzendariekin
- F. Erakundeko eragileekin aldizkako bilerak egitea, 3. taulako (2. ERANSKINA) detekzio goiztiarraren atalean jasotako galdera kritikoen checklista gidatuta, kontzientzia hartzeko.
- G. Erakundeak, haurren babesari buruz garrantzitsutzat jotzen duen informazio guztia erregistratzea (elkartea uzten duten haurren identifikazioa, uzteko arrazoiak, erakundeko agenteren batek adingabeen ongizateari buruz jasotako keak, lesioen erregistroa, etab.). Kasu honetan, interesgarria izango litzateke bilketa zentralizatzea eta horretarako plataforma bat ematea erakundeei, ondoren EAEn jarraipena eta ebaluazioa egin dezaten, erakunde guztiei urteko memoria bat eskatuz (automatikoki sor liteke plataforman).
- H. Beste kirol-erakunde batzuekin lankidetzan aritzeko eta adingabeak babesteko sareak sustatzea eta ehuntzea, eta haiekin koordinatzea.
- I. Beste kirol-erakunde batzuekin esperientziak partekatzeko eta haurrak eta nerabeak babesteko topaketetan parte hartzea.

¹https://www.sportanddev.org/sites/default/files/media/ikus-entzunta_internacional_de_auto_auditoria_salvaviduas.docx;
<https://thecpsu.org.uk/self-assessment-tool/>

ERANSKINAK

1. ERANSKINA. BALIABIDE ERABILGARRIAK

- i. *Zure Taldekoak Gara, indarkeria-kasuak salatzeko edo jakinarazteko erreferente gisa, bai eta ongizate-kulturaren sustapenean aurrera egiten jarraitzeko laguntza behar duten erakundeei aholkularitza eta laguntza emateko ere (<https://www.euskadi.eus/web01-a1berkir/eu/>).*
- ii. *Kirolaren Euskal Eskola, HBOen babesaren arloko erreferentziatzko prestakuntzarekin, baita hurrekin lan egiten duten entrenatzaileentzat ere (<https://www.euskadi.eus/zer-da-kirol-euskal-eskola/web01-a2kiesko/eu/>)*
- iii. ATHLETIC CLUBen ATERPE programa <https://athleticclubfundazioa.eus/proyectos-deportivos/aterpe>

2. ERANSKINA 2 TAULA

2. taula. Prebentzioko, detekzio goiztiarreko eta esku-hartzeko zereginak, kirol-sistemako agente bakoitzarekin HBOk dinamizatu beharrekoak

KIROLARI ADINGABEEKIN

Jakina, haurrek ez dute prebentzio-ekintzen, detekzio goiztiarraren edo esku-hartzearen gaineko azken erantzukizunik, baina horietan parte hartu behar dute, elkarrekiko erantzukizunari buruzko kontzientzia hartuz. Ildo horretan, prebentzioari, detekzio goiztiarrari eta esku-hartzeari buruzko alderdiak haiekin lortu beharreko helburutzat hartu behar dira.

Berdinen arteko indarkeriari dagokionez, kontuan hartu beharreko erreferente bat KIVA metodoa izan daiteke. Metodo horrek, besteak beste, ikasle laguntzailearen irudiaren garrantzia nabarmentzen du, eta gure esparruan HBOko laguntzaile den haurrena (kapitainena?) eta erreferente hurbilena izan liteke bere parekoentzat.

Kiroleko indarkeria motak	PREBENTZIOA	DETEKZIO GOIZTIARRA Konortea hartzeko galdera kritikoak checklist	ESKU-HARTZEA
Norberak eragindako indarkeria	<ul style="list-style-type: none"> Nork bere burua eta lankideak zaintzea sustatzea 	<ul style="list-style-type: none"> Ondo pasatzen duzu? (HBO, Ondo pasatzen al duzue?) Ba al dago ikaskideren bat zorionsua ez dela hautematen duenik (kirol-taldean/-testuinguruan)? 	<ul style="list-style-type: none"> Zalantzarik ez izatea entrenatzailearekin eta/edo HBO* -rekin edo beste edozein heldurekin hitz egiteko, konfiantzazko espazioak erraztuz eta sortuz. Jarri harremanetan zuzenean Zure Taldekoak Gararekin.
Indarkeria Pertsonen artekoa	<ul style="list-style-type: none"> Besteekiko errespetua lantzea (desberdina denarekiko, nire taldekoa edo beste batekoa) Autobabesa landu (zure taldekideek ongi tratatu behar zaituzte; entrenatzaileek ere) 	<ul style="list-style-type: none"> Errespetuz tratatzen al dituzu taldekideak? (HBO, errespetuzko harremanak dituzte?) Zure taldekideak errespetuz tratatzen dizute? Iraintzen dizute? Gaizki sentiarazten zaituzte? (HBO, nola tratatzen dira elkarri taldekideak? Elkar iraintzen dira?) Entrenatzaileak errespetuz tratatzen zaitu? Iraintzen zaitu? Gaizki sentiarazten zaitu? (HBO, entrenatzaileak errespetuz tratatzen ditu haurrak? Iraintzen ditu? Gaizki sentiarazten ditu?) 	<ul style="list-style-type: none"> Zalantzarik ez izatea edozein gorabeheraren berri eman diezaioketela entrenatzaileari eta/edo HBOri, bai eta beste edozein helduri ere. Jarri harremanetan zuzenean Zure Taldekoak Gararekin.

* Alderdi hori argitu egin behar dugu. Entrenatzailearekin hitz egin ala zuzenean HBOrekin?

<p>Testuinguru-indarkeria (arauko-estrukturala)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adingabeek erakundearen erabakietan parte har dezaten sustatzea. • Bidezko tratua sustatzea. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontuan hartzen al dute zure iritzia zure taldea/kluba/federazioa? (HBO; kontuan hartzen al dira kirolari adingabeen iritzia zure taldearen/klubaren/federazioaren erabakietan?) • Diskriminatuta sentitzen zara zure taldea/kluba/federazioa, zure generoagatik, identitate afektibo-sexualagatik, etniagatik? (HBO Ba al dago inor diskriminatuta zure taldean/klubean/federazioan?) 	<ul style="list-style-type: none"> • Zalantzarik ez izatea edozein diskriminazio-egoeraren eta/edo Zure Taldekoak Garari jakinarazteko entrenatzaileari eta/edo HBOri.
---	---	---	---

<p>SENIDE/LEGEZKO TUTOREEKIN</p>			
<p>HBOen senideek edo legezko tutoreek funtsezko rola dute beren seme-alaben kirol-jarduera haien ongizaterako osasungarria izan dadin. Espainiako Kode Zibilean guraso-ahalari buruz ezarritakoarekin bat etorriz, gurasoen senideek edo legezko tutoreek beti baliatuko dute guraso-ahala seme-alaben intereserako, haien nortasunaren arabera eta haien eskubideak eta osotasun fisiko eta mentala errespetatuz. Horretarako, besteak beste, honako betebeharrak bete behar dituzte: «Haurrak beren konpainian edukitzea, elikatzea, hezte eta prestakuntza integrala ematea». Horrela, bada, eta begien bistakoa dirudien arren, familiek eta/edo legezko tutoreek protokolo honetan parte hartu behar dute, haurren ongizatearen arduradun diren aldetik.</p>			
<p>Kiroleko indarkeria motak</p>	<p>PREBENTZIOA</p>	<p>DETEKZIO GOIZTIARRA Konortea hartzeko galdera kritikoak checklist</p>	<p>ESKU-HARTZEA</p>
<p>Norberak eragindako indarkeria</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adingabeen autozainketa eta indarkeria mota desberdinen detekzio goiztiarra sustatzeko gaietan sentibilizatzea (suizidioa, osasun mentala eta/edo elikadura-nahasmenduak). 	<ul style="list-style-type: none"> • Zure seme-alabek ondo pasatzen al dute kirola eginez? • Umore- eta/edo jokabide-aldaketarik antzeman duzu? • Jabetu al zara ea zure seme edo alabek gorputzeko lesio aipagarriak dituzten ? • Elikadura osasungarriari buruz hitz egiten duzue? Haurrak “modu deigarrian” hitz egiten du elikadurari buruz? • Entrenatzaileekin komunikatzeko zailtasunak al ditu? • Batzuetan entrenatzera joateko erreparorik 	<ul style="list-style-type: none"> • Zalantzarik ez izatea entrenatzailearekin eta/edo PZrekin hitz egiteko

		agertzen al du?	
Pertsonen arteko indarkeria	<ul style="list-style-type: none"> Haurrek parte hartzen duen erakundearen adingabearen tratua eta ongizatean oinarritutako jokabide- eta entrenamendu-estiloari buruzko sentsibilizazioa eta hedapena 	<p>agertzen al du?</p> <ul style="list-style-type: none"> Zure seme-alabekin lehiaketa bat komentatzen duzunean, zeri buruz galdetzen diozu? Emaitzaren gainean bakarrik? Edo gozamenari eta lanaldiari buruz? Zure seme-alabek errespetuz hitz egiten al dute taldeko/klubeko kideekin? Zure seme-alabek esaten al dute ikaskideek errespetuz tratatzen dituztela? Iraindu egiten al dute? Gaizki sentiarazten dute?... Zure seme-alabek esaten al dute entrenatzaileak errespetuz tratatzen dituela? Irainduta al dituzte? Gaizki sentiarazten dituzte?... Zure alabaren edo semearen partidak/lehiaketak/entrenamenduak ikustera zoazenean, entrenatzaileari, jokalariren bati edo arbitroari buruzko kritikak egiten dituzu edo animatzera mugatzen zara? 	<ul style="list-style-type: none"> Zalantzarik ez izatea edozein gorabeheraren eta/edo zure Taldekoak Gara programaren berri emateko entrenatzaileari eta/edo HBOri.
Testuinguru-indarkeria (arazko-estrukturala)	<ul style="list-style-type: none"> Adingabeek erakundearen erabakietan parte har dezaten sustatzea. Sentsibilizazioa ekitatezko tratua sustatzeko gaietan. 	<ul style="list-style-type: none"> Parte hartzen al dute zure seme-alabek taldea/kluba/federazioaren erabakietan? Hautematen al duzu zure alaba/alabak diskriminatuta daudela zure taldean/klubean/federazioan? (tratu desberdina, aurrekontu desberdina, instalazioen erabilera desorekatua..) 	<ul style="list-style-type: none"> Zalantzarik ez izatea entrenatzaileari eta/edo HBOri edozein diskriminazio-egoeraren berri emateko eta/edo Zure Taldekoak Gara elkarteari jakinarazteko.

ENTRENATZAILEEKIN				
<p>Entrenatzaileak funtsezko piezak dira adingabeek kirolean duten garapen integralean. Era berean, adingabeen ongizate integralean duten erantzukizunari buruz kontzientzia handiena hartu behar dutenak dira. Ildo horretan, garrantzitsua da beren hezkuntza-rolari buruz interpelatuta sentitzea, baina kriminalizatuta sentitu gabe. Erronka autokritika handiagoa garatzea eta beren kargura dauden haurrak hezkuntza-arloan tratatzeko tresnak izatea da. Ezin dugu ahaztu, gainera, kasu askotan entrenatzaileak beraiek ere adingabeak izan daitezkeela. Hori dela eta, berebiziko garrantzia du kirol-erakunde orok argi izatea hurrekin harreman zuzena duten entrenatzaileak eta langileak errekrutatzeke, kontratatzeke eta gaitzeke politika, haien ongizatean oinarritua.</p> <p>Bereziki errendimendu handiko ibilbideetan aritzen diren entrenatzaile adingabeen kasuan, protokoloak entrenamenduen edukiei, itxaropen profesionalei, emaitzei, bidaiei, egonaldiei eta abarrei buruzko gaiak jaso behar ditu. Ildo horretan, gogoeta egin behar da alderdi horietako bakoitzerako berariazko funtzionamendu-protokoloak ezartzeari buruz, haur kirolariei eragiten dieten jokabideetan arriskua murriztea ahalbidetzen dutenak</p>				
Kiroleko indarkeria motak	PREBENTZIOA	DETEKZIO GOIZTIARRA Konortea hartzeko galdera kritikoak checklist	ESKU-HARTZEA	
Norberak eragindako indarkeria	<ul style="list-style-type: none"> Adingabeen autozainketa eta suizidioaren eta elikadura-nahasmenduen detekzio goiztiarra sustatzeko oinarritzako prestakuntza 	<ul style="list-style-type: none"> Ondo pasatzen dute entrenatzen dituzun kirolariek? Galdetu al diozu? detektatu al duzu kirolariren batek gorputz-lesio "deigarriak" dituela? Kirolariren batek uste al du bereziki triste dagoela, duela gutxi aldartea aldatu duela? Galdetu al diozu zer gertatzen zaion? Ba al dakizu zer egin behar duzun hori gertatzen denean? Ba al dakizu nola eta nori jakinarazi? Elikadura osasungarriari buruz hitz egiten duzue? Haurrak "modu deigarrian" hitz egiten al du elikadurari buruz? 	<ul style="list-style-type: none"> Edozein zantzu edo susmoren bat izanez gero, HBOri edo Zure Taldekoak Garari jakinarazi. 	
Indarkeria	Entrenatzailea / kirolaria	<ul style="list-style-type: none"> Izaera Sexualeko Delituen Ziurtagiria Adingabearen tratu onean eta ongizatean oinarritutako jokabide-kodeari eta entrenamendu-estiloari buruzko prestakuntza 	<ul style="list-style-type: none"> Zure taldean kirola egiten duen haur bakoitzaren ezaugarri eta premia espezifikoak kontuan hartzen dituzu haiekin tratatzean (entrenamenduen diseinua, lehiaketan parte hartzea,...)? Zure ustez, arriskuan jarri al duzu entrenatzen ari zaren haurren osasuna entrenamendu/lehiaketa/partiden batean? Lesionatutako haurren bat jolastera eta/edo entrenatzera behartu al duzu? Beroketetan lesioak prebenitzeko jarduerak egiten dituzue? Badakizu zein den entrenatzen dituzun haurren familia- eta eskola-egoera? 	<ul style="list-style-type: none"> Edozein zantzu edo susmoren bat izanez gero, HBOri edo Zure Taldekoak Garari jakinarazi.
Pertsona artekoa				

			<ul style="list-style-type: none"> • Inoiz umiliatu edo barregarri utzi al duzu entrenatzen ari zaren haurren bat? • Oihu egiten al diezu haurrei edo haiengana jotzen duzu oldarkorra den estilo bat erabiliz (irainak/mehatxuak)? • Zuen taldean hasi berriei sarrera-erriturik egiten al diezue edo onartzen al duzue? • Zigortu al duzu jokalariren bat deialditik kanpo utziz? • Xantaia egin al diezu zure jokalariei, errendimendu, prestasun edo inplikazio baxua dela eta, deialditik kanpo utziko diezula edo ez dutela jokatu adieraziz? • Atea jotzen duzu aldageletara zoazenean eta itxaroten duzu sartzeko baimena eman arte? • Zure ustez, entrenatzen dituzun haurrekin kontaktu fisikoa izanez gero, deseroso sentitzen dira? • Egiten al dituzu karga sexuala duten edo diskriminatzaileak diren txisteak edo komentarioak (sexistak, arrazistak...)? • Zure ustez, giro ona eta errespetua sustatzen duzu haurren artean? (elkar ez erasotzea, norbaiti jaramon egiteari uztea...) • Ziur al zaude aldagelak leku segurua direla haur guztientzat? 	

	<p>Familia-ingurunea</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Erreferentzia zko familiarekin edo legezko arduradunek in bilerak egitea 	<ul style="list-style-type: none"> • Ezagutzen al dituzu haurren erreferentziazko senideak edo legezko arduradunak? • Zure ustez, haur batzuei ez zaie behar bezalako arretarik ematen beren familia-ingurunean (higienea, elikadura, bere kirol-errendimenduaren araberako errepresalien beldur dira...) • Antzeman al duzu inoiz jokabide txarrik lehiaketan edo entrenamenduren batean familiartekoen aldetik? Jokatu duzu? 	<ul style="list-style-type: none"> • Edozein zantzu edo susmoren bat izanez gero, DPri edo Zure Taldekoak Garari jakinarazi.
--	--------------------------	--	---	---

	<p>Berdin en artean</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gatazkak kirolaren bidez konpontzeari eta garapen positiboari buruzko prestakuntza 	<ul style="list-style-type: none"> • Hauteman al duzu haurren bat diskriminatua dela edo gainerako haurren errespetua falta zaiola? • Nola ziurtatzen duzu hurrek tratu egokia dutela haien artean lehiaketan, entrenamenduetan eta aldageletan? 	<ul style="list-style-type: none"> • Larriak edo errepikariak ez badira, jasotako prestakuntzaren araberako bitartekaritza egitea. • Kasu larriak edo errepikakorrak gertatzen badira, diskriminaziozko tratua eta/edo errespetu falta, Prebentzio Zerbitzuari eta/edo Zure Taldekoak Garari jakinarazi.
<p>Testuinguru-indarkeria (arazko-estrukturala)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Botere- eta kirol-sistemei buruzko prestakuntza • Kudeaketa gardena baliabideen banaketan • Kirol-material, -instalazio eta -testuinguru seguruei buruzko prestakuntza (kirol-modalitateko o istripuak) 	<ul style="list-style-type: none"> • Zure ustez, entrenatzen dituzun kirolariak diskriminatuak dira zure klubean bertan, federazioan? • Zure ustez, araudia ez zaie egokitzen zuk entrenatzen dituzun adingabeko kirolariei? • Zure ustez, lehiaketen antolamenduak zuk entrenatzen dituzun haur kirolariak diskriminatzen ditu? • Entrenamendu/lehiaketa/pare baino lehen, instalazioak eta erabiliko den materiala gainbegiratzen dituzu? 	<ul style="list-style-type: none"> • Larriak edo errepikariak ez badira, jasotako prestakuntzaren araberako bitartekaritza egitea. • Edozein zantzu edo susmoren bat izanez gero, HBOri eta Zure Taldekoak Garari jakinarazi. 	

ARBITROEKIN

Zalantzarik gabe, arbitroak funtsezko pieza dira hurrek parte hartzen duen kirol-lehiaketak behar bezala garatzen direla ziurtatzeko. Aseguramendu horrek, lehiakortasunari dagokionez ez ezik, kirolarien haurren babesaren zaintzan sakondu behar du ongizateari dagokionez, eta adingabeen interes gorena beti gailentzen dela bermatu behar du.

Ezin dugu ahaztu, gainera, kasu askotan arbitroak berak ere kirolari adingabeak direla, eta, beraz, beharrezko doikuntzak eginez, orain artekoa ere aplikatu ahal zaiela.

Kiroleko indarkeria motak		PREBENTZIOA	DETEKZIO GOIZTIARRA Egoeraz jabetzeko galdera kritikoak checklist	ESKU-HARTZEA
Norberak eragindako indarkeria		<ul style="list-style-type: none"> Adingabeen autozaintza sustatzeko eta haurren aurkako indarkeria mota desberdinak goiz detektatzeko oinarritzko prestakuntza. 	<ul style="list-style-type: none"> Ondo pasatzen dute haur kirolariek egiten dituzun lehiaketetan? Arbitro adingabea bazara: zure osasun mentala lantzen laguntzen al dizute? Ba al duzu tresnarik gerta dakizkizuken indarkeri egoerak identifikatzeko? 	<ul style="list-style-type: none"> Zantzu edo susmoren bat izanez gero, HBOrri edo Zure Taldekoak Garari jakinarazi.
Pertsonen arteko indarkeria	Jokalari eta arbitroaren artekoa	<ul style="list-style-type: none"> Haurren tratua onean eta ongizatean oinarritutako jokabide-kodeari eta arbitraje-estiloari buruzko prestakuntza 	<ul style="list-style-type: none"> Inoiz umiliatu edo barregarri utzi al duzu zuk arbitratu duzun haurren bat? Oihu egiten al diezu haurrei edo haiengana jotzen duzu estilo oldarkor-mehatxagarri bat erabiliz? (irainak/mehatxuak demagun)? Zure ustez, giro ona eta errespetuzkoa sustatzen al duzu haurren artean? (elkarri eraso ez egitea, norbaiti jaramon egitea). Azaltzen al dituzu zure erabaki arbitrarioen arrazoiak ikaskuntzaren zati gisa? Edo erregelamendua aplikatzera mugatzen zara? 	<ul style="list-style-type: none"> Zantzu edo susmoren bat izanez gero, HBOrri edo Zure Taldekoak Garari jakinarazi.

	<p>Kirolari eta entrenatzai learen artekoa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adingabearen tratu onean eta ongizatean oinarritutako jokabide-kodeari eta arbitraje-estiloari buruzko prestakuntza 	<ul style="list-style-type: none"> • Iruditzen zaizu entrenatzaileek gehiegi eskatzen dietela? Entrenatzaileek berdin eta errespetuz tratatzen al dituzte gidatzen dituzten kirolari guztiak? Hala ez bada, zer egiten duzu? horri dagokionez? 	<ul style="list-style-type: none"> • Zantzu edo susmoren bat izanez gero, HBOri edo Zure Taldekoak Garari jakinarazi.
			<ul style="list-style-type: none"> • Utziko al diozu haur bati lesionatuta jokatzen jarraitzen? • Ba al duzu tresnarik partida-lehiaketa amaieran zure aktan gertatutakoak islatzeko, haurren ongizatea kaltetzen duten egoerei dagokienez? • Antzeman al duzu zer egoeratan entrenatzaileek ez dieten jaramonik egiten jokalarien eskaerei (nekeagatik, estutasunagatik, ondoezagatik, presioagatik...)? • Arbitro adingabea bazara: Entrenatzaileen aldetik tratu egokia jasotzen duzu? iraindu egiten zaituzte? 	

	<p>Familia-ingurunea</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adingabearen tratu onean eta ongizatean oinarritutako jokabide-kodeari eta arbitraje-estiloari buruzko prestakuntza 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikusle gisa dauden familien aldetik tratu egokia jasotzen duzu? • Uzten al diezu ikusleei haur kirolariak iraintzen? • Ba al duzu kasu honetan jarduteko tresnarik? • Uste duzu familia-inguruneak kirolariei exijitu egiten dietela? • Adingabeko epailea bazara: Familia-ingurunearen eta ikusleen aldetik tratu egokia jasotzen duzu? iraindu egiten zaituzte? 	<ul style="list-style-type: none"> • Zantzu edo susmoren bat izanez gero, HBOri edo Zure Taldekoak Garari jakinarazi.
	<p>Berdinen artean</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gatazkak kirolaren bidez konpontzeari eta garapen positiboari buruzko prestakuntza 	<ul style="list-style-type: none"> • Nola ziurtatzen duzu haurrek tratu egokia dutela haien artean lehiaketan? (elkar iraindu daitezen uzten duzu? Edo oihu egin daitezela?) • Ikusten al duzu kirolariek elkarri gehiegi exijitzen diotela edo akatsak gehiegi aurpegiratu? 	<ul style="list-style-type: none"> • Larriak edo errepikariak ez badira, jasotako prestakuntzaren araberako bitartekaritza egitea. • Kasu larriak edo errepikakorrak gertatzen badira, diskriminaziozko tratua eta/edo errespetu falta, Prebentzio Zerbitzuari eta/edo Zure Taldekoak Garari jakinarazi.

Testuinguru-indarkeria (arauko-estrukturala)	<ul style="list-style-type: none"> • Botere- eta kirol-sistemei buruzko prestakuntza • Kirol-material, -instalazio eta -testuinguru seguruei buruzko prestakuntza (kirol-modalitateko istripu-tasa) 	<ul style="list-style-type: none"> • Zure ustez, zuk epaitzen dituzun haurrak diskriminatuak daude, kirol bereko beste haur batzuekin alderatuz? • Zure ustez, araudia ez zaie egokitzen zuk arbitratzen haurrei? • Zure ustez, lehiaketen antolamenduak zuk arbitratzen dituzun haurrak diskriminatzen ditu? • Lehiaketak/partidak baino lehen, instalazioak eta erabiliko den materiala gainbegiratzen dituzu? • ... 	<ul style="list-style-type: none"> • Larriak edo errepikariak ez badira, jasotako prestakuntzaren araberako bitartekaritza egitea. • Zantzu edo susmoren bat izanez gero, HBOri edo Zure Taldekoak Garari jakinarazi.
--	---	---	---

OSASUN-LAGUNTZAKO LANGILEEKIN (MEDIKUAK, FISIOTERAPEUTAK, PSIKOLOGOAK...)			
Osasun-laguntzaileak (medikuak, fisioterapeutak, psikologoak eta abar) bereziki sentikorrek dira, hurbiltasuna dutelako, eta, kasu batzuetan, baita haur kirolariekiko kontaktu fisikoa ere. Jakina, profesional bakoitzak bere kode deontologikoa izango du. Pentsa daiteke ere mota honetako profesionalak errendimendu handiko ibilbideetan lan egiten duten erakundeetan daudela.			
Kiroleko indarkeria motak	PREBENTZIOA	DETEKZIO GOIZTIARRA Egoeraz jabetzeko galdera kritikoak checklist	ESKU-HARTZEA
Norberak eragindako indarkeria	<ul style="list-style-type: none"> • Oinarrizko prestakuntza 	<ul style="list-style-type: none"> • Ondo pasatzen dute entrenatzen dituzun kirolariek? Galdetu al diozu? 	<ul style="list-style-type: none"> • Edozein adierazpen-susmoren aurrean

		<p>adingabeen autozaintza eta indarkeria mota desberdinen detekzio goiztiarra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Antzeman al duzu ea kirolariren batek gorputz-lesio "deigarriak" dituen? • Antzeman al duzu ea kirolariren bat oso nekatuta dagoen? • Zure ustez, kirolariren bat uste bereziki triste dago, edo duela gutxi aldartea aldatu du? Galdetu al diozu zer gertatzen zaion? • Elikadura osasungarriari buruz hitz egiten duzue? Kirolariak "modu deigarrian" hitz egiten duzu elikadurari buruz? 	<p>HBOri eta/edo Zure Taldekoak Gara enpresari jakinaraztea.</p>
<p>Pertsonen arteko indarkeria</p>	<p>Kirolariak</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izaera Sexualeko Delituen Ziurtagiria • Jokabide profesionalaren kodeari eta indarkeriaren prebentzioari buruzko prestakuntza, eta txikiagoa 	<ul style="list-style-type: none"> • Ohikoa dena baino lesio edo osasun mentaleko arazo gehiago sumatu dituzu? Jakinarazi al diozu entrenatzaileari edo babes-ordezkaritari? • Kirolariaren osasuna kirol-errendimenduaren aurretik jartzen duzu? 	<ul style="list-style-type: none"> • Edozein zantzu edo susmoren bat izanez gero, HBOri edo Zure Taldekoak Garari jakinarazi.
<p>Testuinguru-indarkeria (arazko-estrukturala)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Botere- eta kirol-sistemei buruzko prestakuntza • Kudeaketa gardena baliabideen banaketan 	<ul style="list-style-type: none"> • Zure ustez, zuk tratatzen dituzun haur kirolariak diskrimatuak daude, zure klubeko beste kirolari batzuekin alderatuta? • Zure ustez, zure erakundeak zaintzen al du haurren interes gorena erakundearen beste interes batzuen aurrean (lorpen lehiakorrek, ekonomikoak...)? • Zure ustez, profesional zaren aldetik, zure gomendioei jarraitzen zaie? Edo zure gomendioen gainetik, lehentasuna ematen zaie emaitzei? • Zure lanbideari dagokion kode deontologikoa ez betetzeko presioa jaso duzu? 	<ul style="list-style-type: none"> • Edozein zantzu edo susmoren bat izanez gero, DPri edo Zure Taldekoak Garari jakinarazi.

KIROL-ERAKUNDEETAKO ZUZENDARIEKIN Kirol-erakundeetako zuzendariak, erakunde horiek kudeatzeko ardura izateaz gain, indarrean dagoen araudia ere aplikatu behar dute, kirolarien ongizatearekin eta zaintzarekin zerikusia duen araudi oro ere, jakina. Horrez gain, haurrak eta nerabeak babesteko kulturaren sustapenean lider izateko betebeharra ere badute dagozkien erakundeetan.			
Kiroleko indarkeria motak	PREBENTZIOA	DETEKZIO GOIZTIARRA Egoeraz jabetzeko galdera kritikoak checklist	ESKU-HARTZEA
Norberak eragindako indarkeria	<ul style="list-style-type: none"> Adingabeen autozaintza eta detekzio goiztiarra sustatzeko gaitan sentsibilizatzea, haurren aurkako indarkeriaren prebentzioari dagokionez, babesa. 	<ul style="list-style-type: none"> Zure entitateko entrenatzaileak prestatuta al daude haurren autozaintzaren arloan eta kirolean haurren aurkako indarkeriaren detekzio goiztiarraren eta prebentzioaren arloan? 	<ul style="list-style-type: none"> Aholkularitza eskatu <i>Zure Taldekoak Gara.</i>
Pertsonen arteko indarkeria	<ul style="list-style-type: none"> Jokabide-kodeari buruzko sentsibilizazioa eta hedapena, eta erakundeko haurren tratu onaren eta ongizatearen kultura sortzea eta sustatzea. 	<ul style="list-style-type: none"> Badakizu zure erakundeko kirolariak errespetuz hitz egiten duten taldeko edo klubeko kideekin? Badakizu zure erakundeko kirolariak errespetuz tratatzen diren taldeko edo klubeko kideen artean? Eta lehiatzen eta jokatzen duten haur kirolariekin? Ba al dakizu kirolariak sentitzen duten entrenatzaileak errespetuz tratatzen dituela? Iraintzen al ditu? Gaizki sentiarazten zaitu?... Ba al dakizu ea zure erakundeko adingabeek elkarte beraiekin kezka azaldu ahal izateko konfiantzazko gune bat dela sentitzen duten? 	<ul style="list-style-type: none"> Aholkularitza eskatu <i>Zure Taldekoak Gara.</i>

<p>Testuinguru-indarkeria (arazko-estrukturala)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arriskuen analisiak eta prebentzio-plana (hauek desagerrarazteko jarduerak jasoko dituenak): praktikaren istripu-tasa, azpiegituren kalitatea, etab.). • Adingabeen parte-hartzea sustatzea erakundearen erabaketan. • Sentsibilizazioa bidezko tratua sustatzeko gaitan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirolariek parte hartzen al dute taldea/kluba/federazioaren erabaki hartzeetan? <ul style="list-style-type: none"> • Kirol talde/klub/federazioazioko adingabe guztiak tratu berbera dute? 	<ul style="list-style-type: none"> • Zure Taldekoak Gara elkarteari laguntza eskatzea, HBOren ongizatea sustatzeko politikak ezartzeko.
---	---	--	--